

Wereld gaat op zoek naar manier om economische groei te meten, die rekening houdt met mens en milieu

Veelkleurig Scheut

Van oorsprong Belgische missiecongregatie viert haar 150ste verjaardag

- ▶ Ooit had zowat elke Vlaamse parochie ergens 'haar' scheutist
- ▶ Vandaag telt de congregatie van Scheut 23 nationaliteiten en is ze actief in elf landen

Erik DE SMET

Geen betere plek om de geschiedenis van Scheut te proeven dan de portrettengalerij met foto's van alle scheutisten in het hoofdhuis in Anderlecht. Eerste portret is dat van Theophiel Verbist, de Antwerpse priester die de congregatie stichtte voor de missionering van Binnen-Mongolië (China) en in 1865 met een kleine groep vertrok. Amper twee jaar later stierf hij, maar de congregatie overleefde de klap. In 1888 vroeg Leopold II de congregatie van het onbevleete Hart van Maria, zoals ze officieel heet, ook in 'zijn' Congo te missioneren. Al gauw richtte Scheut er zich op de vorming van een plaatselijke clerus.

Er zouden nog vele bestemmingen volgen. Tal van Vlaamse jongens trad in. Zowat elke parochie bij ons had wel ergens in de wereld een 'nonkel pater'. Tussen de portretten van de missionarissen – ooit moest iedere scheutist een baard laten staan – herkennen we Constant De Deken (1852-1896), pionier in Azië en Congo, en de in Guatemala verdwenen Serge Berten (1952-1982?).

De portretten vertellen ook het verhaal van de uitbreiding van Scheut. Provinciaal Jef Matton haalt er een grafiek bij: „Het top punt was 1962 met bijna tweeduizend scheutisten. Oorspronkelijk hadden we geen roepingen buiten België en Nederland, maar na 1960 droogden die bronnen langzaam op. Sinds dit jaar zijn de niet-Europeaanen in de meerderheid. Scheut begint aan de kleurrijkste fase in haar bestaan. Vandaag zijn we met 23 nationaliteiten actief in elf landen.”

De jongste portretten tonen overwegend Afrikaanse en Aziatische gezichten. Hier en daar bespeuren we een Noord- of een Latijns-Amerikaan. „In principe verlaat iedere Scheutist zijn

De missie van Scheut in Mongolië wordt vandaag gedragen door Filippijnse en Congolese missionarissen. © Paul Van Wouwe

geboorteland”, benadrukt Matton, die zelf jarenlang in Afrika werkte. „Zo vind je bijvoorbeeld Congolese scheutisten in Haïti, de Filippijnen en Mongolië. We houden ons vaak bezig met parochiewerk, maar ook rechtvaardigheid en vrede gaan ons ter harte. Daar kwam recentelijk respect voor de schepping bij. En in Japan en Hongkong richt Scheut zich ook op de dialoog met de andere godsdiensten.”

In België wonen er momenteel meer dan tweehonderd scheutisten, hoofdzakelijk missionarissen op leeftijd, en in zes bisdommen werken evenveel Afrikaanse scheutisten. Jef Matton: „Daarbij rijst de vraag wat onze missionaire taak hier kan zijn. Is het onze rol parochies te bedienen of moeten we ons meer richten op pionierswerk? Wat zijn de missionaire uitdagingen van vandaag?”

Natuurlijk traden vroeger veel Vlamingen in omdat ze zich wilden inzetten in het Zuiden. Dat kunnen ze nu op een andere wijze. Volgens pater Matton zijn er dan ook nog weinig roepingen te verwachten in Vlaanderen.

„Intreden bij Scheut is vertrekken. In principe verlaat iedere scheutist zijn geboorteland voor een missie”

Scheut praat allengs met andere accenten. De vormingshuizen van de congregatie bevinden zich vandaag in Congo, Kameroen en de Filippijnen. Scheut krijgt ook weer voet in China, onder meer via de Verbiest Stichting. De politiek-religieuze toestand blijft

er nijpend en vooralsnog zijn er geen Chinese scheutisten. Veel wijst er echter op dat dat niet lang meer zal duren, waarmee de droom van Theophiel Verbist eindelijk waar kan worden.

De oude vormingshuizen in Vlaanderen zijn inmiddels rusthuizen geworden voor bejaarde paters. De onlangs uitgezonden televisieserie *Nonkel pater* liet enkele van hen aan het woord over hun belevenissen in de missies. De krasse paters klonken vrijmoedig en getuigden van veel realiteitszin. De serie penseelde een fraai beeld van de missie, waar scheutisten op verscheidene wijzen actief waren: als reispaters, in een college, op een seminarie, als bouwheer, zelfs als garagist.

Jef Matton: „Uit de verhalen blijkt ook dat veel confraters zich wijdden aan de studie van de plaatselijke taal. Dat is typisch

Scheut. Wij willen de taal van de mensen ter plaatse kunnen spreken, zodat we niet met tolken moeten werken.”

De provinciaal kon de tv-serie best smaken: „Als er één boodschap klonk in *Nonkel pater*, dan was het dat we kunnen relativeren. Een medebroeder, die in de serie niet aan bod kwam, organiseerde in de Kasai het hele onderwijs. Dat ging na de zairisering door Mobutu in de jaren 1970 helemaal tegen de vlakke. Nadien vroegen ze hem alles opnieuw uit de grond te stampen. Wat hij met dezelfde motivatie deed.”

De congregatie van Scheut organiseert dit jaar meerdere activiteiten, met een slotviering in Anderlecht op zondag 25 november. Het museum aan de Ninoofsesteenweg 548 in Anderlecht is te bezoeken na afspraak via 02 526 14 00.